

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๕

(สมัยสามัญ)

วันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๕ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

๒๗
ครั้งที่ ๔๕/๒๔๗๕

ญัตติของคณะกรรมการราษฎรว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างเวลาที่ใช้บทบัญญัติเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ พิจารณาตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึง ๔๗

๖๒๒-๖๕๓

ญัตติของคณะกรรมการราษฎรว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติยกความผิดให้แก่ผู้กระทำผิดทางการเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ซึ่งแก้ไขเป็นร่างพระราชบัญญัติต่างมตทินผู้กระทำผิดทางการเมือง ร.ศ. ๓๓๐ พุทธศักราช ๒๔๗๕)

๖๕๔-๖๕๗

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๕/๒๔๗๕

วันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ตอนบ่าย)

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๔๕ นาย

ประธานสภา กล่าววา บัดนี้จะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

มาตรา ๑๐ หาดวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าววา มาตรา ๑๐
ความเดิมอ่านได้ความดังนี้

“เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาว่ามีให้การเลือกตั้งผู้แทน
ตำบลแล้ว ให้กรรมการอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงใน
ตำบลนั้น ๆ ขึ้นไว้ ในการทำบัญชีรายชื่อนี้ ให้ถือตามทะเบียน
สำมะโนครัว” มาตรานี้เป็นวิธีการที่มีความชัดแต่ไม่ต้องอธิบายให้
พิศดาร ไม่มีผู้ใดอภิปรายหรือคัดค้านอย่างใด

ที่ประชุมลงมติเห็นชอบว่าใช้ได้

มาตรา ๑๑ หาดวงประดิษฐ์ ๑ กล่าววา มาตรา ๑๑ ความ
เดิมอ่านได้ความดังนี้

“ก่อนถึงวันเลือกตั้งผู้แทนตำบลไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ให้กรรมการ

อำเภอ นำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงออกประกาศไว้ ณ สาธารณ
สถานภายในตำบล ซึ่งประชาชนเข้าไปตรวจดูได้ โดยไม่เสียค่า
ธรรมเนียม และให้ประกาศบัญชีรายชื่อนั้นไว้ ณ สถานที่ ซึ่งจะ
ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนตำบลด้วย

บุคคลผู้ที่ไม่ชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อชน ถ้าเห็นว่าตนสมควร
ชื่อเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนตำบลด้วย จะทำคำร้องขอให้
ลงชื่อของตนในบัญชีต่อกรรมการอำเภอภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วัน
ประกาศรายชื่อ พร้อมด้วยคำชี้แจงหรือเอกสารอย่างใดเพื่อสนับสนุน
ตนคำร้องก็ได้

ถ้ากรรมการอำเภอเห็นสมควรเติมชื่อผู้ร้องในบัญชีรายชื่อด้วย
แล้ว ก็ให้ลงชื่อผู้นั้นไว้ในบัญชีโดยเร็ว

ถ้ากรรมการอำเภอยังคงเห็นว่าผู้ร้องไม่สมควรมีชื่อในบัญชีเป็น
ผู้มีสิทธิออกเสียงไซ้ ก็ให้สั่งให้ยกคำร้องเสียทันที แต่ผู้ร้องมี
สิทธิที่จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลได้โดยพยาน เมื่อศาลได้รับคำร้อง
เช่นนั้นแล้วให้ศาลวินิจฉัยสั่งให้เติมชื่อหรือมิให้เติมชื่อผู้ร้องในบัญชี
คำสั่งของศาลนั้นท่านให้ถือว่าเป็นที่สุด แล้วให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยัง
กรรมการอำเภอทันที

ถ้าหากคำสั่งของศาลไปยังไม่ถึงมือกรรมการตรวจคะแนนเสียง
ในขณะที่เลือกตั้ง ท่านให้ปฏิบัติการไปตามคำสั่งเดิมของกรรมการ
อำเภอ”

แต่กล่าวต่อไปว่ามาตรฐานเป็นวิธีการที่ประสงค์ทำโดยเปิดเผย
และบัญญัติวิธีคุ้มครองผู้มีสิทธิออกเสียงเมื่อกรรมการอำเภอปกปิดไว้

b1๒๔

พระสุธรรมวิจิตรถามว่าการร้องต่อศาลต้องเสียเงินหรือไม่
หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ขอให้ถามเสนาบดีกระทรวง
ยุติธรรม

พระยาเทพวิฑูรย์ ตอบว่า ตามระเบียบก็เก็บ

พระยาวิชัยราชสุนนท์ กล่าวว่า ยังไม่มีกำหนดว่าจะร้องต่อศาล
ในเวลากี่วัน

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า เรื่องนี้คิดแต่ดูแต่เห็นว่าไม่
กำหนดไว้ดีกว่า คือให้ผู้อ้างว่ามีสิทธิออกเสียงรับรื้อนให้ทันการ
เดี๋ยวกตั้ง ถ้ากำหนดไว้จะมีคืบกันไปและการเดี๋ยวกตั้งจะต้องรอชั่งช้ำ

ไม่มีใครอธิบายและคัดค้าน ที่ประชุมลงมติเห็นชอบว่าใช้ได้

มาตรา ๑๒ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๑๒
ความเดิมอ่านได้คำตามดังนี้

“บุคคลใดปรารถนารับเดี๋ยวกตั้งเป็นผู้แทนตำบลของตำบลใดให้
ลงชื่อสมัครที่กรมการอำเภอซึ่งตำบลนั้นขึ้นอยู่ภายในเวลาที่กำหนด
ไว้ในพระราชกฤษฎีกา

ให้กรมการอำเภอสอบสวนเพื่อให้ทราบว่าคุณคนนั้นจะสมัครรับ
เดี๋ยวกตั้งได้ตามมาตรา ๕ และ ๖ หรือไม่ ถ้าเห็นว่าสมัครรับเดี๋ยวก
ตั้งได้ ก็ให้ประกาศรับไว้ฉนั้นว่าการอำเภอโดยเร็ว

ให้ผู้สมัครนำเงินค่าใช้จ่ายในการเดี๋ยวกตั้งเป็นจำนวน สิบบาท และ
รูปถ่ายของคนขนาดหกนิ้วสี่รูปมามอบให้กรมการอำเภอด้วย

๖๒๕

ก่อนวันเลือกตั้งผู้แทนตำบลอย่างน้อยสามวัน ให้กรรมการอำเภอ
ประกาศรายชื่อและรูปผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ในตำบลนั้น ๆ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไม่นำเงินค่าใช้จ่ายและรูปมามอบให้แก่
กรรมการอำเภอตามวันที่กรรมการอำเภอกำหนดให้ ท่านให้ถอนชื่อผู้
นั้นจากเป็นผู้สมัคร”

พระยาจำแลนยบดี แถลงว่า มาตรานี้มีปัญหาบ้าง เพราะ
เราบัญญัติได้โดยคิดว่าทุก ๆ ตำบลคงจะมีผู้สมัคร ความจริง
อาจเป็นได้ว่า จะหาคนสมัครไม่ได้ เช่นตำบลไกล ๆ ตามชนบท
ตัวอย่าง ตำบลกระดาน ตำบลเกาะชะนูน พวกเหล่านั้นจะไม่มีเลย
หาคนสมัครได้ยาก อีกประการหนึ่งไม่ใช่สมัครเฉย ๆ ต้องเสียเงิน
๕ บาท แม้เงินรัฐูปการก็ยังเก็บยาก ปัญหาชัดชัดของอำเภอบ้าง
จะมีหนทางแก้ไขอย่างไร

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เรื่องนี้ได้คิดแล้วกับผู้สมัคร
ต้องมี กอปร์ ทั้งมีสมาชิกคณะกรรมการ เมื่อไม่มีใครสมัคร ส.มาคม
คณะกรรมการคงจะจัดให้มีผู้สมัครให้ได้ อนึ่งผู้ที่รับเลือกตั้งต้อง
พยายามไปหาผู้แทนตำบล การนี้เป็นคดีประณีตหนึ่งของการเลือกตั้ง
(Election)

พระยาจำแลนยบดี กล่าวว่า ข้าพเจ้าสงสัยบางตำบลเป็นการ
ยากลำบากในการที่จะส่งคนไปแทน

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า เรื่องนี้จะส่งคนไปแทน
 ไม่ได้ ส่วนข้อที่วิตกว่าจะหาผู้ที่มีความรู้เป็นผู้แทนตำบลไม่ได้นั้น
 ข้อนี้ไม่น่าวิตก เพราะความรู้ของผู้แทนตำบล จะกำหนดในพระราช
 กฤษฎีกาเทียบวิทยฐานะได้ และในพระราชอาณาจักรมีตั้ง ๕๐๐๐
 ในตำบลหนึ่ง ๆ คงมีวัด ๆ หนึ่ง ๆ คงมีพระนักธรรมที่เทียบวิทยฐานะได้
 พระยาจำแลงยับตี กล่าวหา ต้องย้าให้แน่นอน บางตำบล
 เกิดไม่มีผู้สมัครจริง ๆ สยามราษฎรยังไม่ตั้งขึ้น เช่น บ้านหัวเขา
 หรือพวกแม้ว พวกเข่า เจ้าหน้าที่จะว่าอย่างไร จะเกิดขาดไป ปัญหา
 จะว่าอย่างไร

พระยาวิชัยราชสุมนต์ รับรองว่าข้อนี้สำคัญ เมืองไทยตำบล
 บ้าง ๆ ยังมีมาก เช่นที่ไชโยค ถ้ามีขึ้นจะแก้ความขัดข้องอย่างไร ถ้า
 มามีขึ้นแล้วจะเป็นเหตุอย่างไร

พระอุทิศศาสตร์เนติญาณ ถามว่า คำที่ว่า “ไม่มี” นั้น หมายถึง
 ความว่าอะไร ไม่มีผู้แทนอย่างนั้นหรือ ?

พระยาจำแลงยับตี ตอบว่า เช่นถ้าผู้แทนตำบลไม่มีใครสมัคร
 พระยาอุตมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ แถลงว่า เช่นมณฑลปัตตานี คนใน
 มณฑลนั้นไม่รู้จักภาษาไทย

พระยาพหลพลพยุหเสนา แถลงว่าให้ปล่อยว่างไว้เช่นในอเมริกา
 มณฑลไหนเป็นได้ก็ให้เป็นมณฑลไป เช่นแดนเห็นได้จากธงของอเมริกา
 มีที่ว่างไว้สำหรับได้ดาว แต่ถ้ายังไม่มีความก็ไม่มีความ ถ้ามีความ

เพิ่มขึ้นก็มีดาวเพิ่มขึ้นด้วยจะสังเกตได้จากงั้น ฉะนั้นก็ตั้งการเด็ก
ตั้งผู้แทนตำบล ในตำบลไหนที่เป็นบ่าคอนมากนักเราก็ปลด้อย่างได้

พระยาพิชัยราชสุมนต์ รับรองในปัญหาข้อนี้

พระวุฒิศาสตร์เนติญาณ แถลงว่า ถ้าไม่มีผู้สมัครก็ปลดว่าตำบล
นั้นไม่เลือกตั้งผู้แทนมา ก็ไม่มีเหตุชัดของอย่างไร

พระยาจำเริญยศ บัดี้ แถลงว่า อยากจะเสนอบัญหานี้ให้พิจารณา
ถ้าไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายแล้วก็ยก ถ้าคิดว่าตำบลไหนไม่มี ก็ให้
ถือว่าขาดองค์สมบูรณ์เช่นนั้นก็ไม่มีปัญหา

พระยาเทพวิฑูร ๙ แถลงว่า มีอยู่ทางหนึ่งว่า ถ้าตำบลใดไม่มี
ผู้สมัครวางอยู่ก็ให้กำหนดเป็นผู้แทนตำบลนั้น

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า กำหนดอาจเป็นคนจีนแต่บังคับ
สยาม ^{๕๕} ทั้งนี้เพราะตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.
๒๔๕๗ เจ้าหน้าที่ปลดคำว่าคนในบังคับสยามกว้างมาก ผิดความ
ประสงค์ของกฎหมายเด็กตั้ง

พระยาจำเริญยศ แถลงว่า ขอให้เติมว่าตำบลใดที่ไม่มีผู้สมัคร
รับเลือกตั้งแล้ว ให้ถือว่าตำบลนั้นไม่มีผู้แทน

พระยาพหลพลพยุหเสนา แถลงว่า อยากให้เว้นอย่างได้ จะไป
เลือกเอาคนบ่าคอน อยู่บนตอย บนเขาเห็นว่า ด่ายาก เหลือเกิน
หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า ความจริงจะบรรทัดได้ให้

เข้าใจเช่นนั้นก็พอไม่ต้องเติมในฉบับที่ ต่อให้เห็นความไม่เจริญของ
บ้านเมืองโดยใช่เหตุ

พระยามานวราชเสวี ถัดว่า ชื่อนี้เป็นความสำคัญ ที่อนุกรรม
การเคยพูดกันและเห็นพร้อมกันแต่ว่าจะปล่อยให้ว่างไว้

หลวงประดิษฐมนูธรรม ขออนุมัติที่ประชุมว่า ถ้าหากว่าไม่มี
ผู้ใดรับสมัครเด็กกึ่ง ก็เป็นอันว่าเข้าใจกันว่าไม่มีผู้แทนตำบลนั้น
และให้ถือว่า การเด็กกึ่งผู้แทนราษฎรโดยไม่มีผู้แทนตำบลนั้นเป็น อัน
สมบูรณ์ตามกฎหมาย

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าตามร่างนี้เป็นอันใช้ได้

มาตรา ๓๓ หลวงประดิษฐมนูธรรม ถัดว่า มาตรา ๓๓
ความเดิมอ่านได้ความว่า “ถ้ากรรมการอำเภอไม่ยอมรับ ผู้สมัครมีสิทธิ
ที่จะยื่นคำร้องต่อศาล ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม” มาตราที่มีความชัดอยู่แล้วไม่ต้องอธิบายโดยพิศดาร

พระยาพหลพลพยุหเสนา แถลงขอเติมคำว่า “สมัคร” ลงใน
บรรทัดที่หนึ่ง ต่อท้ายในวรรคที่ ๑ ของบรรทัดที่ ๑ เมื่อเติมแล้วอ่าน
ดังนี้

“มาตรา ๓๓ ถ้ากรรมการอำเภอไม่ยอมรับสมัคร ผู้สมัครมี
สิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาล ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม”

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าตามร่างมาตรา ๓๓ ที่แก้ไขใหม่
นี้ใช้ได้

มาตรา ๓๔ หอวงประคิษฐ์มนุชรรม กล่าวว่่า มาตรา ๓๔ ความเดิมอ่านได้ความว่่า “ให้กรมการอำเภอกำหนดวันและสำขารณสถานที่จะออกเสียงเลือกตั้ง และให้ตั้งกรรมการตรวจคะแนนเสียงตำบลละสำคน”

และกล่าวต่อไปว่่า “วัน” นั้นต้องกำหนดในระยที่พระราชกฤษฎีกาจะได้อำหนดไว้ และ “สถานที่” ที่ต้องการให้เป็นที่ตั้งสำขารณสถานที่ เกรงไปว่่าจะนัดในบ้านนักแดงโตหรือที่ใดซึ่งอาจจะเกิดความไม่ยุติธรรมได้

นายเนตร พูนวิวัฒน์ แถลงว่่า กรมการนั้นจะได้คนชนิดไหน หอวงประคิษฐ์มนุชรรม กล่าวว่่า ข้อนั้นขอให้อยู่ในดุลยพินิจของกรมการอำเภอ ซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยจะได้แนะนำไปเช่นให้เด็กเขาขรรกรมการอำเภอบ้างกำนันบ้าง ฯลฯ เป็นต้น

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าตามร่างมาตรา ๓๔ นี้ใช้ได้

มาตรา ๓๕ หอวงประคิษฐ์มนุชรรม กล่าวว่่า มาตรา ๓๕ ความเดิมอ่านได้ความว่่า “การออกเสียงให้เริ่มแต่เวลา ๘.๐๐ นาฬิกาถึง ๑๕ นาฬิกา” และกล่าวต่อไปว่่า ที่กำหนดเวลานี้ได้พิจารณาถึงเหตุการณที่ว่่าไป และเวลานี้เหมาะเพราะชาวบ้านจะได้รับประทานอาหารเข้าเสียก่อน และทั้งได้คิดไว้ว่่าจะให้กรมการอำเภอจัดทำตั้ง

คำบดเคี้ยวการเด็กตงในอนน จดใหม่การเถียงพระเพททวดอนเป็น
ตำราณสถานจะมีตถากภทระไรด้วยก็ตามกับทั้งให้ มีการวิ่งวิ่งเช่น
มีเพลงมีตเก ชวงชัย ๆ ต ๆ ใ่อว่าพวกผู้ใหญ่จะได้มาทำบุญ หนุ่ม ๆ
ตาง ๆ มารวิ่งวิ่งที่ตตตขึ้นไปบนศาลาเพ้อออกเสียง เมื่อทำเช่น
การออกเสียงในเมืองไทยจะไม่เหงา ราษฎรจะครึกครื้นรู้ ตักตนเคน
และเพาะ ให้เกิด ความนิยมการปกครองแบบรัฐธรรมนุญได้อย่างดีที่
เดียว ไม่มีใครอภิปรายและคัดค้าน

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าคามร่างมาตรา ๑๕ นี้ใช้ได้

มาตรา ๑๖ หตวงประดิษฐมนุธรรม กล่าวว่ มาตรา ๑๖
ความเต็มอ่านได้ความตงนี้

“ให้กระทรวงเจ้าหน้าทีออก กฏว่า ด้วยการควบคุม การ ออก
เสียงและการจัดทำหีบบัตรออกเสียง” และกล่าวต่อไปว่าหีบบัตรออก
เสียงนี้ จะทำเป็นรูปพระนิตอย่างไรจะกำหนดในกฎกระทรวงมหาดไทย
เช่นเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีที่ใส่บัตรและการใส่กุญแจประทับตราที่บเหน้าน
จะอยู่ในกฎกระทรวงมหาดไทย ไม่มีใครอภิปรายและคัดค้าน

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างคามมาตรา ๑๖ นี้ใช้ได้

มาตรา ๑๗ หตวงประดิษฐมนุธรรม กล่าวว่ มาตรา ๑๗
ความเต็มอ่านได้ความตงนี้

“ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงรับแจกบัตรออกเสียงจากกรมการ ข้าเถอ
ก่อนวันออกเสียง

ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงดายมือชื่อของคนในบัตรนั้น ถ้าลง
ดายมือชื่อไม่ได้ให้ลงดาพนัดมือโดยไม่วางมือ ขานรับรอง”

และกล่าวต่อไปว่า ในบรรทัดที่ ๓ คั่นบรรทัดที่ ๓ คำว่า และ
ให้เปลี่ยนเป็น หรือ

อนึ่งขอชี้แจงว่าการรับบัตรทางกรุงเทพฯ จะให้กรรมการอำเภอ
แจกเรียงตัวที่บ้านราษฎรแล้วไม่มีเจ้าพนักงานพอ จึงขอให้ไป
รับที่อำเภอ ทางหัวเมืองกระทรวงมหาดไทยอาจ เชื่อ เพื่อ สุด
แต่จะสะดวกเช่นกรรมการอำเภอมอบบัตรไปทางกำนัน แล้วกำนันมอบ
ให้ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมอบให้ราษฎรในหมู่บ้าน เป็นต้น จะ
มัดไว้แน่นอนไม่ได้ ต้องให้โอกาสเจ้าหน้าที่วินิจฉัยตามเหตุการณ์ ไม่
มีใครอภิปรายและคัดค้าน

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบร่างมาตรา ๓๗ นี้ ใช้ได้

มาตรา ๓๗ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าว ว่า มาตรา ๓๗
ความเต็มอ่านได้ความว่าดังนี้

“ในวันออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียง นำบัตรนั้นไปแสดง ต่อ
กรรมการตรวจคะแนนเสียง เพื่อให้กรรมการหมายได้ ในบัญชีชื่อผู้มี
สิทธิออกเสียงว่าผู้นั้นได้ มาออกเสียงแล้ว แล้วให้ผู้มีสิทธิออกเสียง
นำบัตรนั้นไปใส่ใน หีบ ซึ่งกรรมการได้คัดเลือกหมายและระบุผู้สมัคร
รับเลือกตั้ง”

นายสงวน สุตารักษ์ กล่าว ว่า ในบรรทัดที่ ๓ ค่อนท้าย ให้
ตัดคำว่า “นำบัตรนั้น” ออกเสีย

มาตรา ๓๘ หอวงประดิษฐ์มูธรรม กล่าวว่ มาตรา ๓๘
ความเดิมขานใต้ความคั้ง

“เมื่อต้นออกเดียงให้กรรมการตรวจ คะแนเดียงพร้อมกัน
เปิดหีบออกเดียงครั้งละหีบ แล้วให้ตั้งเดชหมายเดชหมายหีบนั้นไว้
บนบัตร์ออกเดียงทุกระบบเดะหนบ แล้วบันทึกไว้ในรายงานว่าหีบ
นั้น ๆ มีกะแนเดียงเท่าใด เด็จแล้วให้เก็บบัตร์ออกเดียงไว้ในหีบ
ตามเดิม”

พระยาเทพวิฑูรฯ กล่าวว่ ในบรรทคที่ ๒ ให้เติมคำว่ บัตร์
“พร้อมกันเปิดหีบ”

เมื่อแก้แล้วขานคั้ง:-

“มาตรา ๓๘ เมื่อต้นเวถาออกเดียงให้กรรมการตรวจกะแน
เดียงพร้อมกันเปิดหีบบัตร์ออกเดียงครั้งละหีบ แล้วให้ตั้งเดชหมาย
หีบนั้นไว้บนบัตร์ออกเดียงทุกระบบเดะหนบ แล้วบันทึกไว้ในรายงาน
ว่าหีบนั้น ๆ มีกะแนเดียงเท่าใด เด็จแล้วให้เก็บบัตร์ออกเดียงไว้
ในหีบตามเดิม”

ประธานสภาฯ กล่าวว่ เมื่อไม่มีอธิปวายกันอีกจะได้ดงมติ
ไม่มีผู้ใดคัดคั้ง

ที่ประชุมลงมติรับร่งเห็นชอบว่มาตรา ๓๘ ที่แก้ไขใหม่นี้ใช้ได้
มาตรา ๖๐ หอวงประดิษฐ์มูธรรม กล่าวว่ มาตรา ๖๐
มีความว่ “ผู้ตั้งบัตร์บ่เลือกคั้งคนใดได้กะแนเดียงสูงที่สุดให้ถือว่เป็น

ผู้แทนตำบล ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ท่านให้ถือว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่า เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

อนึ่งถ้าคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้งของผู้ที่ได้รับคะแนนสูง ท่านให้ถือว่าผู้ที่ได้คะแนนรองลงมาเป็นผู้แทนตำบล”

มาตรา ๕๕ ขอชี้แจงว่า การเลือกผู้แทนตำบล ต่างกับการเลือกผู้แทนราษฎร การเลือกผู้แทนตำบลนั้น เลือกหนึ่งเดียว ถ้าคะแนนมากที่สุดเป็นเกณฑ์ คือเอาความสะดวก มีคะแนนจูงยากแก่ราษฎรที่ต้องมาออกเสียงหลาย ๆ คน แต่การเลือกผู้แทนราษฎรนั้น ระเบียบวิธีให้มีการเลือก ๒ คนได้ การเลือกผู้แทนราษฎรนั้นครั้งแรก ถ้าหากว่าผู้ได้รับเลือกได้คะแนนเกินครึ่งแล้วก็ได้เป็นผู้แทนในครั้งแรกทีเดียว ถ้าครั้งแรกไม่ได้คะแนนสูงเช่นนั้น ต้องมีการเลือกอีกครั้ง ๓ ครั้ง ๒ ครั้งแรกเขาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ จะขอชี้แจงในภายหลัง ซึ่งต่างกับวิธีเลือกผู้แทนตำบล ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันอีก

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าใช้ได้

มาตรา ๕๓ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๕๓ มีความว่า “ให้กรรมการตรวจคะแนนเสียงสั่งให้บัตรออกเสียงไปยังกรรมการอำเภอ และให้กรรมการอำเภอเก็บรักษาไว้สามปี แต่ไม่เกินเวลาที่ผู้แทนตำบลนั้นอยู่ในตำแหน่ง” ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันอีก

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๒๒ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๒๒ มีความว่า “ให้กรรมการตรวจคะแนนเสียงประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนตำบล แล้วส่งรายงานในการเลือกตั้งไปยังกรรมการอำเภอเพื่อส่งต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว” ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันอีก

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๒๓ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๒๓ มีความว่า “ภายในสิบวันนับตั้งแต่วันเลือกตั้งผู้แทนตำบลบุคคลใดเห็นว่าการเลือกตั้งของผู้ได้รับคะแนนเสียงมิได้เป็นไปโดยชอบไซ้ ท่านว่าผู้นั้นมีสิทธิที่จะร้องคัดค้านต่อศาลท้องถิ่นได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องนี้แล้วให้รีบไต่สวนและวินิจฉัยว่า ควรเพิกถอนผู้รับเลือกตั้งนั้นหรือไม่ แล้วแจ้งคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว คำสั่งนั้นให้นับถือว่าเป็นที่สุด

ถ้าศาลสั่งเพิกถอน แต่คำสั่งไปถึงกรรมการตรวจคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ภายหลังจากที่ผู้แทนตำบลนั้นได้ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแล้ว ท่านว่าการออกเสียงของผู้แทนตำบลในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้นเป็นอันใช้ได้”

นายเนตร์ พูนวิวัฒน์ กล่าวว่า สงสัยว่าผู้ที่ศาลได้เพิกถอนแล้ว จะเป็นผู้แทนต่อไปได้หรือไม่

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวหา ผู้ที่ศาลเพิกถอนแล้วไม่เป็น
ผู้แทนตำบลละให้มีการเลือกตั้งผู้แทนตำบลใหม่ ที่บัญญัติได้
ในมาตรา ๕ เพื่อป้องกันให้การออกเสียงเลือกผู้แทนราษฎรที่ทำไปใน
ระหว่างที่คำสั่งศาลมายังไม่ถึงกรรมกรรมสมบูรณ์ มิฉะนั้นต้องเลือก
ตั้งกันใหม่

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป ที่ประชุมลงมติรับรอง
เห็นชอบว่าร่างมาตรา ๕ ใช้ได้

มาตรา ๕ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวหา มาตรา ๕
มีความว่า “ผู้แทนตำบลยอมขาดจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามที่
บัญญัติได้ในมาตรา ๕ หรือขาดความเกี่ยวข้องกับตำบลซึ่งคนเป็นผู้
แทนตามที่บัญญัติได้ในมาตรา ๖”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรอง เห็นชอบว่าร่างมาตรา ๕ ใช้ได้

มาตรา ๕ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวหา มาตรา ๕
มีความว่า “ภายในบังคับแห่งมาตรา ๕ ท่านว่าผู้แทนตำบลคงอยู่ใน
ตำแหน่งตลอดอายุของสภาซึ่งคนเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนราษฎร”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรา ๕ ใช้ได้

ประธานสภาฯ กล่าวหา บัดนี้จะได้พิจารณาหมวด ๓ การเลือก
ตั้งผู้แทนราษฎร

มาตรา ๒๖ หาดวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวหาว่า มาตรา ๒๖ มีข้อความว่า “บุคคลใดปรารถนารับเด็กดั่งเป็นผู้แทนราษฎรของ จังหวัดใด ให้ลงชื่อสมัครณศาลากลางจังหวัดนั้น ภายในเวลาที่ กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบถามว่า บุคคลนั้นจะสมัครรับเด็ก ได้ตามมาตรา ๕ และ ๘ หรือไม่ ถ้าเห็นว่าสมัครรับเด็กดั่งได้ก ให้ประกาศรับไว้ณศาลากลางจังหวัดโดยเร็ว

ให้ผู้สมัครนำเงินค่าใช้จ่ายในการเด็กดั่งเป็นจำนวนห้าสิบบาท และรูปถ่ายของตนขนาดหกนิ้วรูปมามอบแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย ก่อนวันเด็กดั่งผู้แทนราษฎรอย่างน้อยเจ็ดวัน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ประกาศรายชื่อและรูปผู้สมัครรับเด็กไว้ณศาลากลางจังหวัดนั้นๆ

ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒, ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายเนตร พุนณิวัฒน์ ถามว่า ผู้แทนตำบลจะมาสมัครเป็นผู้แทนจังหวัดได้หรือไม่?

หาดวงประดิษฐ์มนูธรรม ตอบว่า ผู้แทนตำบลมาสมัครเป็นผู้แทนจังหวัดด้วยก็ได้ แต่จะไปสมัครเป็นผู้แทนตำบลด้วยกันหลาย ๆ ตำบลด้วยกันไม่ได้ เช่นเป็นผู้แทนตำบลหนึ่งแล้วไปเป็นผู้แทนตำบลโน้นไม่ได้ แต่ถ้าจะสมัครเป็นผู้แทนตำบลหนึ่งและในคราวเดียวกันสมัครเป็นผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดอื่นก็ได้

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๒๗ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่่า มาตรา ๒๗ มีความว่่า “ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดวันและข้าราชการณสถานที่จะออกเสียงเลือกตั้ง และตั้งกรรมการตรวจคะแนนเสียงสถานที่ระดมคน ”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๒๘ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่่า มาตรา ๒๘ มีความว่่า “ให้ผู้แทนตำบลรับแจกบัตรออกเสียงจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนวันออกเสียง ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๒๙ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่่า มาตรา ๒๙ มีความว่่า “ในวันออกเสียงให้ผู้แทนตำบลนำบัตรออกเสียงซึ่งตนได้เขียนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ตามจำนวนที่จังหวัดนั้นจะมีได้ แต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนเสียง เพื่อให้

กรรมการหมายไว้ ในบัญชีผู้แทนตำบลว่าผู้หนึ่งได้มาออกเสียง แล้ว
ให้ผู้แทนตำบลนำบัตรนั้นไปได้ในหีบบัตรออกเสียง”

พระยาเทพวิฑูร แสดงว่า ในบรรทัดที่ ๓ ให้เติมคำว่า “ไป
แสดงตนต่อกรรมการตรวจคะแนนเสียงเพื่อให้หมายไว้ ในบัญชีผู้แทน
ตำบลว่า ผู้หนึ่งได้มาออกเสียงแล้ว แล้วให้ผู้แทนตำบล” ดังต่อไปนี้
คำว่า ผู้แทนตำบล

ในบรรทัดที่ ๓, ๔, ๕. ให้ตัดคำว่า “แสดงต่อกรรมการตรวจ
คะแนนเสียง เพื่อให้กรรมการหมายไว้ ในบัญชีผู้แทนตำบลว่าผู้หนึ่ง
ได้มาออกเสียง แล้วให้ผู้แทนตำบลนำบัตรนั้น” ออกเสียง เมื่อ
แก้แล้วข้างต้น

“มาตรา ๒๘ ในวันออกเสียงให้ผู้แทนตำบลไปแสดงตนต่อ
กรรมการตรวจคะแนนเสียง เพื่อให้หมายไว้ ในบัญชีผู้แทนตำบลว่า
ผู้หนึ่งได้มาออกเสียงแล้ว แล้วให้ผู้แทนตำบลนำบัตรออกเสียงซึ่ง
คนใดเขียนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่จังหวัด
นั้นจะมีได้ไปได้ในหีบบัตรออกเสียง”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตราแก้ไขได้

มาตรา ๓๐ หดวงประดิษฐ์มุนขรรคม กล่าวว่่า มาตรา ๓๐ มี
ความว่า “เมื่อสิ้นเวลาออกเสียง ให้กรรมการตรวจคะแนน
เสียงพร้อมกันเปิดหีบบัตรออกเสียงแต่ละหีบ แล้วบันทึกไว้ในราย

งานว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้คะแนนเสียงเท่าใด

บัตรออกเสียงใดมีชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเกินกว่าจำนวนที่นั่งหวัดนั้นจะพึงมีผู้แทนได้ หรือมีชื่อผู้ซึ่งมิใช่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง บัตรนั้นใช้ไม่ได้ ให้กรรมการนับที่ตกลงไว้ในบัตรนั้นว่า “เสีย”

ไม่มีใครคัดค้านและอธิบายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๓๑ หตวงประดิษฐ์มุนุธรรม กล่าวว่่า มาตรา ๓๐ มีคความว่่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งแห่งจำนวนเสียงที่ได้ออกโดยถูกต้อง ให้ผู้รับสมัครเลือกตั้งนั้นเป็นผู้แทนราษฎร

แต่ในการเลือกตั้งครั้งแรกไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้คะแนนดังกล่าวไว้ในวรรค ๑ หรือผู้ใดคะแนนเสียงดังกล่าวได้นั้นยังมีไม่ครบจำนวนผู้แทนราษฎรซึ่งจังหวัดนั้นจะพึงมีได้ ก็ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ยังขาดอยู่อีกครั้งหนึ่ง ภายในเวลาสามวันนับตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งแรก ในการเลือกตั้งครั้งที่สองนี้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มคะแนนสูงตามลำดับลงมาเป็นผู้แทนราษฎรจนครบตามจำนวน

ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันทำนให้ นายทบัญญัติมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโตม”

และกล่าวต่อไปว่า ขอชี้แจงว่าวิธีเลือกผู้แทนเราใช้วิธีเลือก
 ๒ คน เป็นวิธีที่ใช้ในฝรั่งเศสและในคอนติเนนตบางประเทศ ต่างกับ
 วิธีเลือกหนึ่งคนที่ใช้สำหรับเลือกผู้แทนตำบล วิธีเลือก ๒ คนนั้นเห็น
 ว่าเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับที่จะนำมาใช้แก่วิธีเลือกผู้แทนราษฎร เพราะ
 วิธีเลือกผู้แทนราษฎรเราใช้วิธีเลือก ๒ ชั้นหรือ ๒ คัดร คือราษฎร
 เลือกผู้แทนตำบลชั้นหนึ่ง ผู้แทนตำบลเลือกผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่ง
 ฉะนั้นจำนวนผู้แทนตำบลที่จะ ออกได้จึงเลือกผู้แทนราษฎรจึงมีจำนวน
 น้อย ถ้าจะเลือกหนึ่งคนแล้วผลจะได้เช่นนี้ สมมติว่าในจังหวัดหนึ่งมีผู้
 แทนตำบล ๓๐๐ คน มีผู้สมัคร ๕๐ คน เพียงยอมกระจายบางที่ผู้ที่ได้
 คะแนนเพียง ๓ เสียงอาจได้คะแนนสูงที่สุดและเป็นผู้แทนราษฎรโดย
 คะแนนเสียง ๓ เสียงเช่นนี้ไม่คงามเคย ตามวิธีเลือก ๒ คนนั้น ถ้า
 เลือกครั้งแรกมีผู้ได้คะแนนเกินกว่าครึ่งก็ได้เป็นผู้แทนทันทีไม่ต้องเลือก
 ครั้งที่ ๒ อีก ถ้าไม่ได้เกินกว่าครึ่งก็ต้องมีการเลือกครั้งที่ ๒ อีก
 ตามที่ปรากฏอยู่ในตัวบทนี้

อนึ่งขอชี้แจงว่าวิธีเลือกตั้ง (Election) มีอยู่มากด้วย
 กัน เช่นในประเทศฝรั่งเศสที่มีหลายปาร์ตี การเลือกตั้งครั้งแรก
 ต่างปาร์ตีต่างก็ชิงชัยสำหรับปาร์ตีตน สมมติว่าในครั้งแรกใครได้
 เสียงเกินกว่าครึ่ง ปาร์ตีนั้นก็ชนะ ถ้าไม่มีใครได้เกินกว่าครึ่งและถึง
 กับต้องมีการเลือกตั้งครั้งที่ ๒ แล้ว ในครั้งนั้นเขาเปิดโอกาสให้ปาร์ตีที่มี

จุดหมายคล้าย ๆ กันปรานีประยอม คือ ปาร์ค ๑ ตอนผู้สมัครเพื่อ
 อื่นปาร์คหนึ่ง เช่นพวกราติกาตโซเซียดลัดก็ก่อนผู้สมัครของคนเดียว
 โดยขอให้ ผู้ออกเสียงฝ่ายคนช่วยออกเสียงให้แก่พวกโซเซียดลัด
 แทนที่จะโหวดให้พวกเรปดิกแกงอันเป็นพวกขวา เมื่อถอนตัวแล้ว
 โซเซียดลัดก็มากชนะพวกขวาได้ เป็นการ บังคับให้มีผู้สมัคร
 โดยตรงของพวกราติกาตโซเซียดลัดชนะ คือเมื่อพวกราติกาต
 โซเซียดลัดเห็นว่าคนจะแพ้แล้วก็ยอมยกเสียงให้พวกโซเซียดลัดที่
 มีจุดหมายคล้าย ๆ กันชนะเสียดีกว่าให้ปรานีโดยตรงชนะ คิดป
 ดึงจะนำมาใช้ในประเทศสยามก็ได้ เช่นในจังหวัดหนึ่งมีผู้สมัคร
 ที่ ๕ คนละหนึ่งคน แทนที่สามคนละหนึ่งคนจะกำหนดตาย
 ตัวลงไปว่าในจังหวัดนั้นผู้สมัครต้องเป็นคนนั้นพอดีกับจำนวนผู้แทนที่
 จังหวัดนั้นอาจมีได้ซึ่งจะเป็นการทำให้แก่งแย่งและขมขื่นในระวางคณะ
 เดียวกันเสียก่อนแล้ว สามคนคณะหนึ่งของอาจปด้อยพีร์ คือในการ
 เลือกครั้งแรกสามชิกคณะหนึ่งของคนใดสมัครเป็นผู้แทนก็คนกับทั้งนั้น
 แล้วยอมให้ทุก ๆ คนสมัครในการเลือกครั้งแรก ใครได้คะแนนเกิน
 กว่าครึ่งก็ได้เป็นผู้แทนราษฎรทันที ถ้าครั้งแรกไม่มีใครได้และจะต้อง
 มีกาเลือกครั้งที่ ๒ แล้ว ในตอนนั้นเองสามคนคณะหนึ่งของอาจวาง
 กติกาไว้ก่อนว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยต้องถอนให้คงเหลือแต่ผู้สมัครเท่า
 จำนวนที่จังหวัดนั้นจะมีผู้แทนได้ ดังนั้นผู้ใดคะแนนน้อยก็ของถอน ผู้
 ออกเสียงที่เป็นคณะหนึ่งก็จะได้ช่วยกันทุ่มเทเสียงให้แก่ผู้สมัครของ
 คณะหนึ่งที่เหลืออยู่ เสียงของคณะหนึ่งรวมกันเข้าก็อาจจะมีมาก
 กว่าเสียงของคณะอื่นและอาจชนะได้ ถ้าสามคนคณะหนึ่งกำหนดผู้

ผู้สมัครตายตัวตั้งแต่ในการเลือกครั้งแรกแล้ว ผู้สมัครนั้นเองอาจไม่เป็นที่พอใจของผู้ออกเสียงในท้องถิ่น และอาจจะเปลี่ยนความคิดไปเลือกผู้อื่นได้

ในบางประเทศบัญญัติเคยไปถึงให้มีการเลือกครั้งที่ ๓ ถ้าครั้งที่ ๒ ได้จำนวนเสียงที่กำหนดไว้ไม่พอ วิชิตเห็นจะยุ่งยาก ฉะนั้นจึงตัดเสียเอาเพียงเลือก ๒ ครั้ง คือครั้งที่ ๒ คะแนนเสียงจะเป็นอย่างไรก็ตาม ก็เอาคะแนนมากที่สุดเป็นเกณฑ์

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันอย่างไร

ที่ประชุมลงมติรับรองว่าร่างมาตรา ๓๑ นี้ใช้ได้

มาตรา ๓๒ หอวงประดิษฐ์รัฐธรรมนูญ กล่าวหา มาตรา ๓๒ มีความว่า “เวลาและการควบคุมการออกเสียง การเก็บรักษาหีบบัตรออกเสียง ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕, ๑๖, ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๓๓ หอวงประดิษฐ์รัฐธรรมนูญ กล่าวหา มาตรา ๓๓ มีความว่า “ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศชื่อผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง แล้วส่งรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยโดยเร็ว”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๓๔ หตวงประดิษฐ์มุนุกรรม กล่าวว่ มาตรา ๓๔
ภายในยี่สิบวันนับตั้งแต่วันเลือกตั้งผู้แทนราษฎร บุคคลใดมีความ
เห็นว่า การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยชอบไซ้ร้ ท่านว่าผู้นั้นมีสิทธิ
จะร้องคัดค้านต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้

เมื่อได้รับคำร้องคัดค้านแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งคำร้อง
นั้นไปยังกระทรวงมหาดไทยโดยเร็วเพื่อส่งต่อไปยังสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอคำร้องคัดค้านนั้นต่อสภาผู้แทน
ราษฎร ให้สภาผู้แทนราษฎรสอบสวนแล้ววินิจฉัยว่าผู้แทนราษฎร
ซึ่งถูกคัดค้านนั้นได้รับเลือกตั้งขึ้นโดยชอบแล้วหรือไม่ หรือมีมลทิน
จะให้มีการเลือกตั้งใหม่ อีกครั้งหนึ่งก็แล้วแต่จะเห็นสมควร

ในระหว่างที่สภายังมิได้สั่งเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าผู้แทนราษฎร
ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมานั้นได้รับเลือกตั้งขึ้นโดยถูกต้อง ”

แล้วจึงแจ้งต่อไปว่า วิช้คัดค้านผู้แทนราษฎรนั้นหลายประเทศ
ให้สภาวินิจฉัยเอง แต่เรื่องผู้แทนตำบลเราต้องอาศัยศาล ขอให้
สังเกตอย่างหนึ่งว่า เราใช้คำว่า “ สืบสวน ” คือสภาจะเรียกบุคคล
มาให้การหรือทำสถานที่อื่นก็แล้วแต่ ถ้าโดยความบริสุทธิ์จริงๆ วิช้
การต่างกับที่ศาล

ประธานสภา ฯ ถามว่า เวदानนเป็นเวดาสภาเบ็ดเสร็จคราวหรือ
หตวงประดิษฐ์มุนุกรรม ตอบว่า ตามธรรมเนียมเมื่อเลือกตั้ง
เสร็จให้มีการประชุมสภาเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของการเลือกตั้ง

นายสงวน ศุภรักษ์ กล่าวว่ ำครำนคงใช้ ถึงการยุบสภา
แล้วมำเกิดเรื่องอื่นจะทำอย่ำงไร ?

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่ ำเมื่อยุบสภาแล้วดีมำชิกต้อง
ออกเพื่อเลือกตั้งใหม่

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองว่ำร่างมำตรำ ๓๔ นี้ใช้ได้

ประชนสภาฯ กล่าวว่ มัดนี้จะได้พิจารณาหมวดที่ ๔ เบ็ดเตล็ด

มำตรำ ๓๕ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่ มำตรำ ๓๕ มี
ควมว่ำ “บรรดำนห้วหน้ากระทรวงทบองการ นายจ้ำง ผู้จัดการของ
ห้างหุ้นส่วนบริษัท และห้างร้ำนใด ๆ ๑ ด ๑ ต้องให้ควมสะดวกแก่
คนในบังคับบัญชาหรือลูกจ้ำงของตนในวันเลือกตั้งผู้แทนตามสมควร
เพื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้แทนค้ำบด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้มี
เวลาไปในการเลือกตั้งนั้นได้” และกล่าวต่อไปว่ำ ในบรรทติที่ ๓
ให้ตัดค้ำว่ำ “ห้วหน้ากระทรวงทบองการ” ออกเสียแล้วเติมควม
ในบรรทติที่ ๔ ว่ำ “ห้วหน้ากระทรวงทบองการต้องให้ควมสะดวก
แก่คนในบังคับบัญชาของตนในวันเลือกตั้งผู้แทน แต่ย่ำให้เสีย
ราชการได้” ลงใจทำยค้ำว่ำ “ผู้แทนตามสมควร”

เมื่อกแล้วอ่านได้ควมดังนี้

“มำตรำ ๓๕ บรรดำนายจ้ำง ผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนบริษัท
และห้างร้ำนใด ๆ ๑ ด ๑ ต้องให้ควมสะดวกแก่คนในบังคับบัญชาหรือ

ถูกจ้างของคนในวันเลือกตั้งผู้แทนตามสมควร หัวหน้ากระทรวง
ทบวงการต้องให้ความสะดวกแก่คนในบังคับบัญชาของตนในวันเลือก
ตั้งผู้แทน แต่อย่าให้เสียราชการเพื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้แทนตำบล
หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้มีเวลาไปในการเลือกตั้งนั้นได้” แล้ว
กล่าวว่า ความประสงค์นั้นเหมือนกับว่า “ไม่ให้นายห้างหรือเจ้าของโรง
งานห่วงเห็นยอดูกจ้างของตน เพราะตั้งเกิดในเมืองนอกว่านายจ้าง
กับลูกจ้างเป็นคนละปาร์ตี้

พระยาศรยุทธเสณี ถามว่า พดทหารจะให้โหวดอย่างไร

หลวงประดิษฐมนูธรรม เสนอขอให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหม
ช้
ชแจง

พระยาราชวังสัน แถลงว่า ต้องระวังอย่าให้เสียราชการ

พระอุทิศศาสตร์เนติญาณ กล่าวว่า ในการเลือกเราจะกำหนด
ให้เป็นวันหยุดไม่ได้หรือ ?

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า จะพยายามให้เป็นวันอาทิตย์
แต่บางที่อาจไม่ได้แล้วแต่เหตุการณ์

ไม่มีผู้ใดคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรา^{๓๖}ใช้ได้

มาตรา ๓๖ หลวงประดิษฐมนูธรรม ว่า มาตรา ๓๖ มีความ
ว่า “ในการพิจารณาคดีในโรงศาลภายหลังวันเลือกตั้งผู้แทน ผู้ได้

ออกเสียงคะเนนเด็กตงผู้ใดก็ได้ ไม่จำกัดเปิดความว่าคนใดออกเสียงตงคะเนนเด็กตงผู้ใด”

และกล่าวต่อไปว่า มาตรา เราถือว่าเป็นความตบตะเพนตัวบัตร์ออกเสียงเป็นวัตุพระยาน ผู้ออกเสียงไม่จำกัดเปิดความ จะบังคับไม่ได้

ไม่มีผู้ใดคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตราใช้ได้

มาตรา ๓๗ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าว ว่า มาตรา ๓๗ มีความว่า “ห้ามมิให้ กรรมการตรวจคะเนนเสียงและเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่อื่น ๆ เบียดเบียนผู้ใดออกเสียงเด็กตงผู้ใด”

และกล่าวต่อไปว่า เรื่องนี้เราต้องการให้กรรมการรักษาไว้เป็นความลับ มิฉะนั้นจะเกี่ยวข้องไปทำให้ผู้ออกเสียงเกิดความเกรงขาม

ไม่มีผู้ใดคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองว่าร่างมาตรา ๓๗ นี้ใช้ได้

มาตรา ๓๘ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าว ว่า มาตรา ๓๘ มีความว่า “กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามความในภาค ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้”

ไม่มีผู้ใดคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตราใช้ได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้จะได้พิจารณาหมวด ๕ ความ
ผิดและบทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๓๘
มีความว่า “เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่คนโตจใจหรือประมาทเงินเจ้อ ไม่
นำรายชื่ออันครบถ้วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนออกบิตไว้ตาม
มาตรา ๓๒ แดง ๒๖ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อย
บาท”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๔๐ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๔๐
มีความว่า “เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่คนโต

(๑) ตะเคยไม่นัดประชุมเพื่อเลือกตั้งผู้แทนตำบลหรือผู้แทน
ราษฎรภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือ

(๒) นัดประชุมเพื่อเลือกตั้งผู้แทนตำบลหรือผู้แทนราษฎรณสถานที่อื่นไม่ใช่สภาารณสถาน

ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๔๑ หอวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่า มาตรา ๔๑
มีความว่า “เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่คนโตกระทำด้วยเจตนาจับบัตรออก

เสียงลงคะแนนให้ผิดจากความจริง ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรา^{๕๖}นี้ใช้ได้

มาตรา ๕๖ หอวงประดิษฐ์มุนุกรรม กล่าวหาว่า มาตรา ๕๖
มีความว่า “เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่คนใด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
คนใดอยู่ ณ สถานที่ในเวลาเลือกตั้งผู้แทนตำบล หรือผู้แทนราษฎร
บ้างอาจสอดเข้าเกี่ยวข้องกับผู้มีสิทธิออกเสียง ในการออกเสียงลง
คะแนนโดยให้คำมั่นว่าจะให้ประโยชน์ใดๆ ก็ดี โดยข่มขู่หรือโดยกด
ฉ้อฉลก็ดี ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือ
ปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลเพิกถอนสิทธิออก
เสียงมีกำหนดตั้งแต่ตั้งแต่วันถึงสืบสองปี

และกล่าวต่อไปว่า ในขณะที่เลือกตั้ง^{๕๖}นี้ห้ามไม่ให้พูดอะไร กระทำ
การข่มขู่หรือกดฉ้อฉลไม่ได้ การแสดงโปรแกรมของคณะกรรมการเมือง
ว่าจะทำเช่นนั้นนั้นเช่น^{๕๖}นี้ยอมทำได้ไม่ผิด แต่ให้พูดเสียก่อนขณะเลือกตั้ง
๕๖
ตงน

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรา^{๕๖}นี้ใช้ได้

มาตรา ๔๓ หตวงประคิษฐ์มนุชรรม กล่าวดำ มาตรา ๔๓ มี
 ความว่า “การวมการตรวจคะแนนเสียงหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เปิด
 เผยว่าผู้ใดออกเสียงเลือกตั้งผู้ใด ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
 และกล่าวดำ เรื่องนี้ เช่นกรรวมการเปิดเผยว่า เห็นนาย ก.
 ใจดีให้นาย ข. การพูดไม่ได้ลึกลับดำถับ

“ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรานี้ ใช้ได้

มาตรา ๔๔ หตวงประคิษฐ์มนุชรรม กล่าวดำ มาตรา ๔๔ มี
 ความว่า “ผู้ใด

๑) ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน รั้อยู่แล้วและจงใจบังอาจ
 ออกเสียงลงคะแนนก็ดี หรือ

๒) ยื่นบัตรออกเสียงลงคะแนนมากกว่าบัตรหนึ่งก็ดี หรือ

๓) ออกเสียงลงคะแนน ณสถานที่ออกเสียงเกินกว่าหนึ่งแห่ง
 ในการเลือกตั้งผู้แทนคราวเดียวกันก็ดี หรือ

๔) ออกเสียงลงคะแนนโดยใช้บัตรของผู้อื่นก็ดี ท่านว่า
 มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อย
 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

และกล่าวต่อไปว่า ในข้อ (๔) บรรทัดที่ ๓ คำว่า “ท่านว่า

มี” ให้ยื่นย่อหน้าบรรทัดใหม่แล้วเรียงข้อความตั้งต่อไปจนจบข้อ
เมื่อแก้แล้วมีลักษณะวรรคตอนดังนี้

“๔) ออกเสียงดงครนณโดยใช้บัตรผู้อื่นก็ได้

ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่า ร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๔๕ หอวงประดิษฐ์นุชรรม กล่าวหาว่า มาตรา ๔๕ มี
ความว่า “บุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๕ คนใดละเลยไม่ปฏิบัติตาม
บทบัญญัติมาตรานี้ไซ้ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
ห้าสิบบาท

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่า ร่างมาตรานี้ใช้ได้

มาตรา ๔๖ หอวงประดิษฐ์นุชรรม กล่าวหาว่า มาตรา ๔๖ มี
ความว่า “บุคคลใดให้สินบนแก่ผู้ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทน ตำบล กิ่ง
หรือผู้ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรก็ได้ ท่านว่ามีความผิดต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ และให้ศาลพิพากษาเพิกถอนสิทธิออกเสียงตั้งแต่บัดนั้นถึง
สิบสองปี”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่าร่างมาตรา ๕๗ ได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้ได้พิจารณาภาค ๒ สมาชิกผู้
แทนราษฎรประเภทที่ ๒

มาตรา ๕๗ หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่่า เรามาถึง
ภาค ๒ ว่าด้วยสมาชิกประเภทที่ ๒ วิธิการเป็นคนละอย่างกับภาค ๑
ทีเดียว สมาชิกประเภทนี้เป็นเสมือนพิเศษอยู่ชั่วคราว วิธิการจึง
คนละอย่าง และกล่าวต่อไปว่่า มาตรา ๕๗ มีความว่่า “ในชั้นต้น
พระมหากษัตริย์ ทรง ประกาศพระราชกฤษฎีกาตั้ง สมาชิก ประเภท
ที่ ๒ ขึ้นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๕

ต่อไปเมื่อจะเลือกตั้งบุคคลเข้าแทนในตำแหน่งสมาชิกที่ว่างหรือ
จะต้องตั้งสมาชิกเพิ่มจำนวนขึ้นก็ดี หรือจะต้องปลดสมาชิกเพื่อจำนวน
ลดลงก็ดี เพื่อให้สมาชิกประเภทที่ ๒ คงมีจำนวนเท่ากับสมาชิก
ประเภทที่ ๑ ท่านให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ที่มีอยู่ในขณะนั้น ประชุม
เลือกตั้งหรือปลดตามจำนวนที่จำเป็น

สมาชิกประเภทที่ ๒ นี้ ท่านให้อยู่ในตำแหน่งตลอดวาระที่ใช้
บทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญ”

อนึ่งในต้นบรรทัดที่ ๕ คำว่่า จำนวนลดลงก็ดี ให้แก้เป็น
“ลดจำนวนลงก็ดี”

ไม่มีใครคัดค้านและอภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบว่า ร่างมาตรฐานใช้ได้

ประธานคณะกรรมการราษฎร เสนอขอให้ ใ้จัดเป็นครั้งที่ ๓
ว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับ ที่ตรวจแก้ทั้งหมดนั้นเป็นอันใช้ได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดือก
ตั้งสมาชิกที่ตรวจมาเป็นลำดับตลอดทุกมาตรา และแก้ไขแก้ขอใ้
ใ้ตรวจอีกทีหนึ่งเป็นครั้งที่ ๓

ไม่มีผู้ใดคัดค้านหรืออภิปรายกันอย่างไร

ที่ประชุมทั้งหมดลงมติรับรองเห็นชอบ ว่าร่างพระราชบัญญัตินี้
ใช้ได้

นายสงวน ตุลารักษ์ กล่าวว่า อยากทราบเรื่องร่างพระราช
บัญญัติว่าสภาจะถือว่าเป็นความลับหรือไม่ เพราะมีหนังสือพิมพ์บาง
ฉบับเอาไปลงพิมพ์ ถ้าไม่ถือว่าลับจะเปิดเผยให้ลงพิมพ์ทั่วไปได้
ไหม หรือจะถือว่าเป็นความลับ

ประธานคณะกรรมการราษฎร ตอบว่า ร่างนี้เดลิเมนต์เอาไปได้
ด้วยประการใดไม่ทราบ แต่ว่ามันหนังสือพิมพ์อื่นๆ จะเอาไปลงก็ได้
ไม่ขัดข้อง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า บัดนี้ถึงเวลา ๓.๔๕ นาฬิกา จึงขอ
หยุดพัก ๓๐ นาที

ครั้นถึงเวลา ๑๕.๕๕ นาฬิกา ประธานสภาฯ ได้เรียกประชุม
ต่อและกล่าวว่ ประธานคณะกรรมการราษฎรได้เสนอญัตติค้ว่า
ด้วยร่างพระราชบัญญัติ ยกความผิดให้แก่ผู้กระทำผิด ทาง การเมือง
พุทธศักราช ๒๔๗๕

หลวงประดิษฐมนูธรรม รับรอง

ประธานคณะกรรมการราษฎร แถลงว่ ร่างพระราชบัญญัตินี้
จะขออ่านให้ที่ประชุมฟังดังนี้ “ร่างพระราชบัญญัติยกความผิดให้
แก่ผู้กระทำผิดทางการเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่ สมควรประกาศยก
ความผิดให้แก่ผู้กระทำผิด ทาง การเมือง บางคนซึ่งได้ถูก ลง อาชญา
มาแต่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
ด้วยความแนะนำยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรว่าบรรดาผู้ที่ถูกพิพากษา
ลงโทษว่กระทำผิดตามกฎหมายลักษณะอาชญามาตรา ๗๗ โดย
พระบรมราชวินิจฉัยลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๓ และมีได้รับ
ผ่อนผันลง การลงอาชญา นั้น ให้ได้รับพระราชทานยกความผิดตั้ง
แต่วันประกาศพระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป” แล้วกล่าวต่อไปว่ เพื่อ

ให้ตบด้างมดทินอันพึงเกิดแต่การที่ถูกดงโทษและการเสียไปซึ่งสิทธิ
ใด ๆ อันเนื่องแต่การนั้นเสียสิ้น และให้ถือว่ามิได้เคยทำความผิดและ
ถูกพิพากษาดงโทษเลย

หนึ่งผู้กระทำผิดอีกสองคน ซึ่งโดยพระบรมราชวินิจฉัยตั้งวันที่
ที่ ๕ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๓ ได้ถูกพิพากษาดงโทษว่ากระทำผิด
ตามกฎหมายลักษณะอาชญามาตรา ๘๗ และได้รับพระราชทานรอการ
ดงอาชญา แต่ภายหลังการรอการดงอาชญาได้เพิกถอนเสียตั้งแต่วันที่
ให้ได้รับพระราชทานยกความผิดคุกกัน

พวกนักโทษการเมืองครึ่งปี ร.ศ. ๑๓๐ บัดนี้แม่พันพระราช
อาชญามาแล้วก็จริง แต่ตามกฎหมายของเรา พวกนี้ไม่ได้รับสิทธิ
บริบูรณ์ ซึ่งชื่อว่าติดคุกต้องพระราชอาชญาแล้ว ด้วยเหตุว่า
นักโทษที่กักจำอันเป็นนักโทษการเมือง คณะกรรมการราชฎรแต่เห็น
สมควรว่า จะได้รับพระราชทานยกเว้นโทษให้โดยยงเกล้า คือสิทธิ
ที่เสียไปทางนั้นขอให้ยกเว้นเสีย คือมีลูกหลานจะไปเข้าโรงเรียนใด
ก็ไม่ได้ หรือจะเป็นเนติบัณฑิตก็ไม่ได้ ข้าพเจ้าขอเสนอว่าเป็นลักษณะ
โทษการเมือง จึงควรได้รับความยกเว้นและขอแก้เป็นดังนี้

“ร่างพระราชบัญญัติต่างมดทินผู้กระทำผิดทางการเมือง ร.ศ.
๑๓๐ พุทธศักราช ๒๔๗๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรประกาศตั้ง
มดทินผู้กระทำความผิดทางกรเมืองเมื่อ ร.ศ. ๑๓๐

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นได้
ด้วยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรว่า บรรดาผู้ที่ถูกวาง
โทษสถานใดๆ โดยพระบรมราชวินิจฉัยตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐
นั้น ให้ได้รับพระราชทานล้างมดทินอันพึงเกิดแต่การที่ถูกวางโทษและ
การเสียไปซึ่งสิทธิใดๆ อันเนื่องแต่การนั้นเสียสิ้น”

นายเนตร์ พูนวิวัฒน์ กล่าวว่ เรื่องโทษที่กล่าวไม่ได้ขึ้นศาล
พลเรือนหรือศาลทหารแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วก็ทำความ
เห็นกราบบังคมทูล แล้วพระองค์ท่านก็พระราชทานโทษลงมา

ไม่มีใครคัดค้านหรืออภิปรายกันต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่แก้แค้น
นี้ไว้ได้

นายเนตร์ พูนวิวัฒน์ กล่าวว่ ในนามของพวกข้าพเจ้าที่ก่อการ
เมื่อ ร.ศ. ๑๓๐ นอกจากยังมีชีวิตอยู่บ้างและตายไปแล้วบ้าง
ตลอดถึงลูกหลานของพวกเหล่านี้รู้สึกว่ บัดนี้สภาผู้แทนราษฎร
ได้เปิดขุมนรกให้พวกข้าพเจ้าที่ก่อว่ได้หลุดลอยขึ้นสู่ที่บรมสุข ขอ
ขอบพระคุณสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างยิ่งณบัดนี้ด้วย

ที่ประชุมได้จับมือแสดงความยินดีต่อกัน

๖๕๗

เด็กประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

หลวงคหกรรมบดี

นายปพาฬ บุญหลง

หลวงขอเลขปรึกษา

ผู้ตรวจงานการประชุม

รับรอง

พณ.

นิติศาสตร์

พระวุฒิศาสตร์

จรูญ ฌบางช้าง

นายมังกร สามเสน

ปรึกษานุสาสน์

๗ ธันวาคม ๒๕

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร